

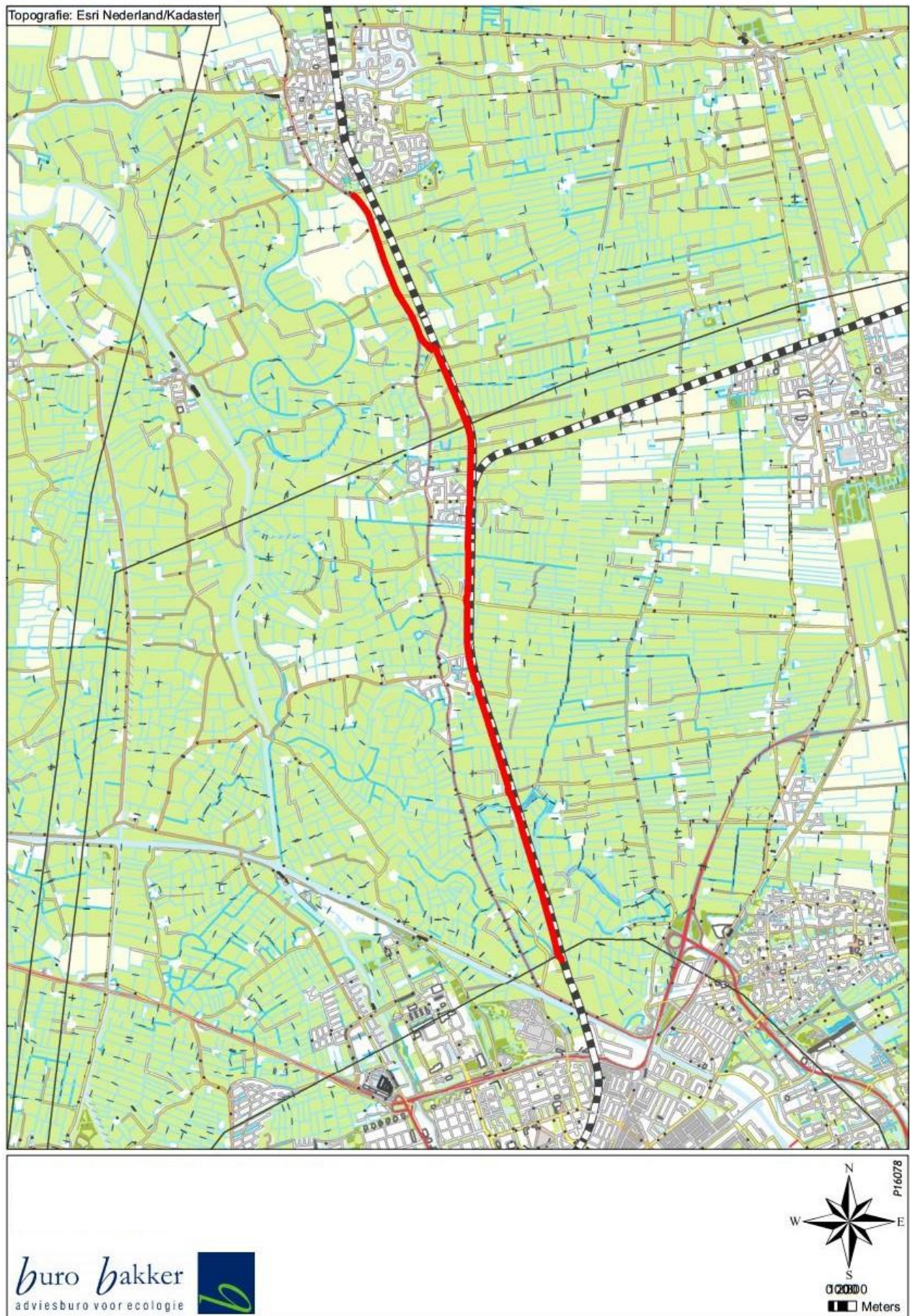
Onderzoek Waterspitsmuis fietspad Groningen-Winsum

Datum	7 november 2016
Auteur	Ing. M.W. Bokje
In opdracht van	Provincie Groningen, Mevr. U. Nauta
Projectnummer	P16078

1 | Aanleiding en vraagstelling

Tussen Groningen en Winsum wordt een fietsroute plus aangelegd. Bij eerdere ecologische onderzoeken kon de aanwezigheid van de zwaar beschermde Waterspitsmuis niet worden uitgesloten en is deze op een aantal plaatsen aangetroffen. Omdat deze onderzoeken inmiddels verjaard zijn en het exacte tracé van de fietsroute nu bovendien bekend is (fig. 1), is Buro Bakker gevraagd onderzoek te doen naar het voorkomen van de Waterspitsmuis langs het definitieve tracé. Deze notitie geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Is de Waterspitsmuis aangetroffen langs sloten bij het tracé?
2. Zo ja, zijn negatieve effecten op de Waterspitsmuis aan de orde?
3. Welke vervolgstappen zijn noodzakelijk met betrekking tot de Waterspitsmuis?

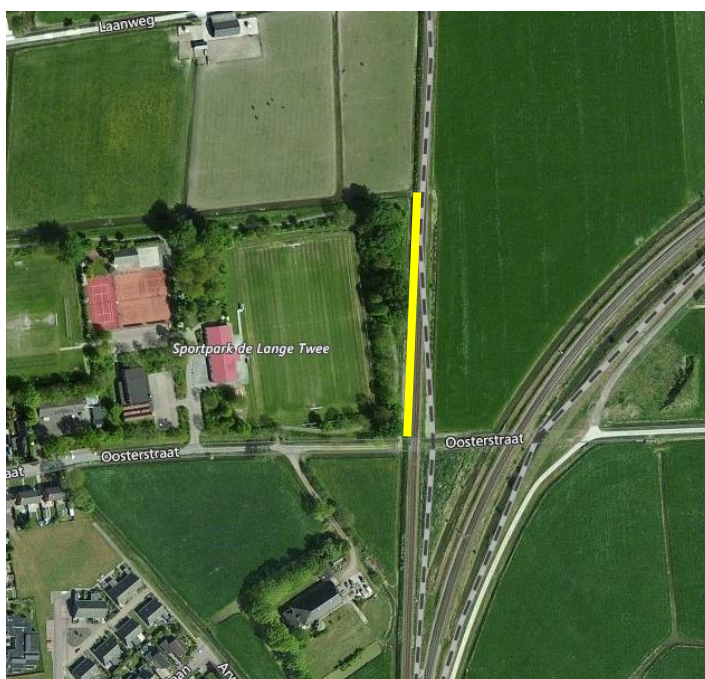
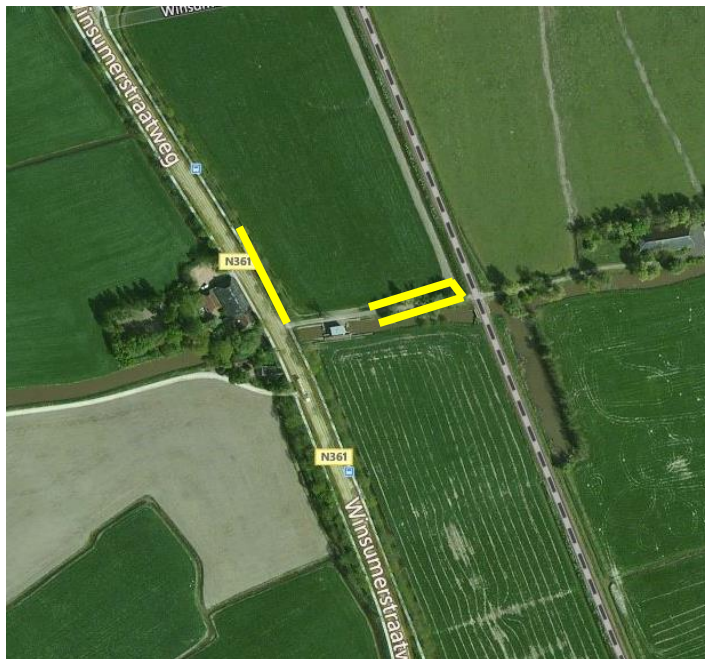
Figuur 1 *Tracé van het fietspad*

2 | Methode

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van vallen van het type Longworth en Heslinga. In dit type vallen blijven muizen in leven. Voorafgaand aan het uitzetten zijn geschikte sloten uitgezocht waarlangs de Waterspitsmuis kan voorkomen. Vervolgens zijn de vallen in vier raaien van 100 meter uitgezet (fig. 2 en fig. 3). In tabel 1 zijn de onderzoeksdata aangegeven. Elke 10 meter zijn twee vallen geplaatst. Zo wordt voorkomen dat een val bezet wordt gehouden door een andere, algemenere muizensoort. De vallen worden eerst uitgezet op “safe”. Dat betekent dat ze nog niet kunnen dichtvallen. De muizen kunnen zo wennen aan de vallen in hun leefgebied, waardoor ze ze later makkelijker zullen betreden. Na drie dagen zijn de vallen op scherp gezet en vervolgens 2x per dag gecontroleerd.

Figuur 2 Locatie van 2 raaien nabij de Oude Adorperweg. Luchtfoto: Bingmaps.

Figuur 3 Raaien bij het Tilburg gemaal (boven) en bij Sportpark de Lange Twee.

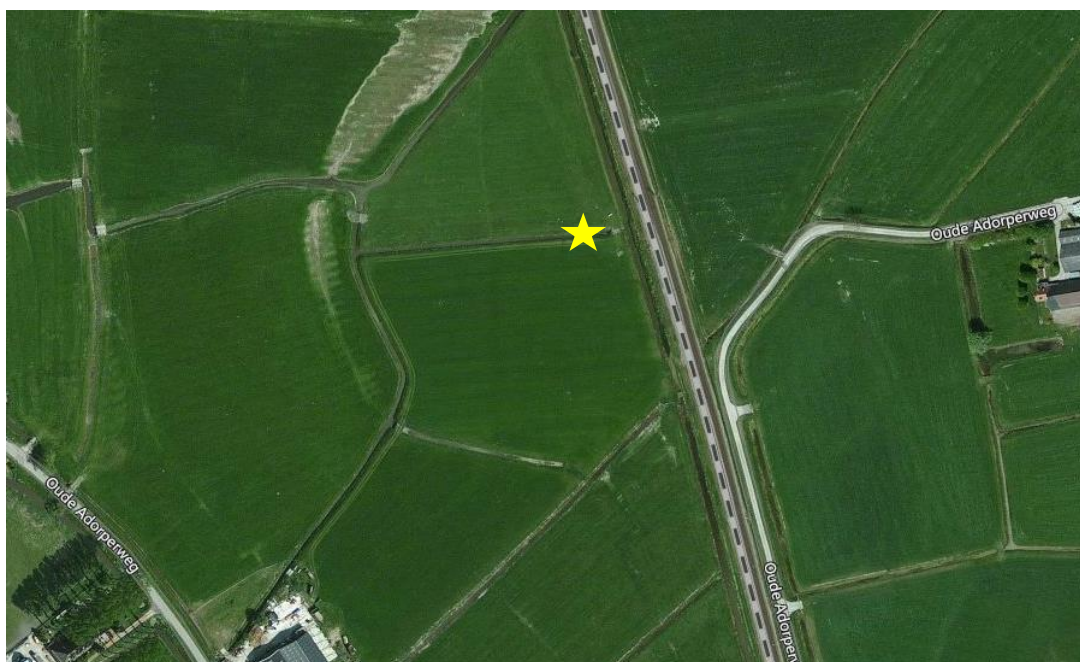
Als lokvoer is gebruik gemaakt van meelwormen, wortel en appel. Meelwormen dienen als lokvoer voor onder andere de Waterspitsmuis, wat een insecteneter is. Maar ook andere spitsmuizen die de val inlopen worden op deze manier in leven gehouden. Appel en wortel dienen om eventueel gevangen ware muizen en woelmuizen in leven te houden. Verder worden de vallen gevuld met hooi, dat dient als isolatiemateriaal.

Tabel 1 Onderzoeksdata en acties Waterspitsmuis

Datum	Dagdeel	Actie
30 september 2016	Middag	Uitzetten vallen op "safe"
3 oktober 2016	Avond	Scherp zetten vallen
4 oktober 2016	Ochtend	Controle vallen
4 oktober 2016	Avond	Controle vallen
5 oktober 2016	Ochtend	Controle en opruimen vallen

3 | Resultaten

Bij het onderzoek is één Waterspitsmuis gevangen (fig. 4). Dit dier is op ongeveer 15 meter van een kopse kant van een sloot gevangen. Het betreft de noordelijke raai uit figuur 2.

Figuur 4 Vangstlocatie Waterspitsmuis. RDS-coördinaten: X 232.628 Y 585.978:

In tabel 2 zijn de vangstresultaten van het onderzoek opgenomen. In totaal is 57 keer een muis gevangen. Hierbij moet worden opgemerkt dat dezelfde muis meermaals in een val gelopen kan zijn. Er zijn slechts drie soorten muizen aangetroffen. De Bosmuis is het meeste gevangen, maar dit is dan ook een van de meest algemene muizensoorten van Nederland. De oorzaak van de lage diversiteit aan soorten is vermoedelijk het intensieve maaibeheer en het jaarlijks schonen van veel sloten.

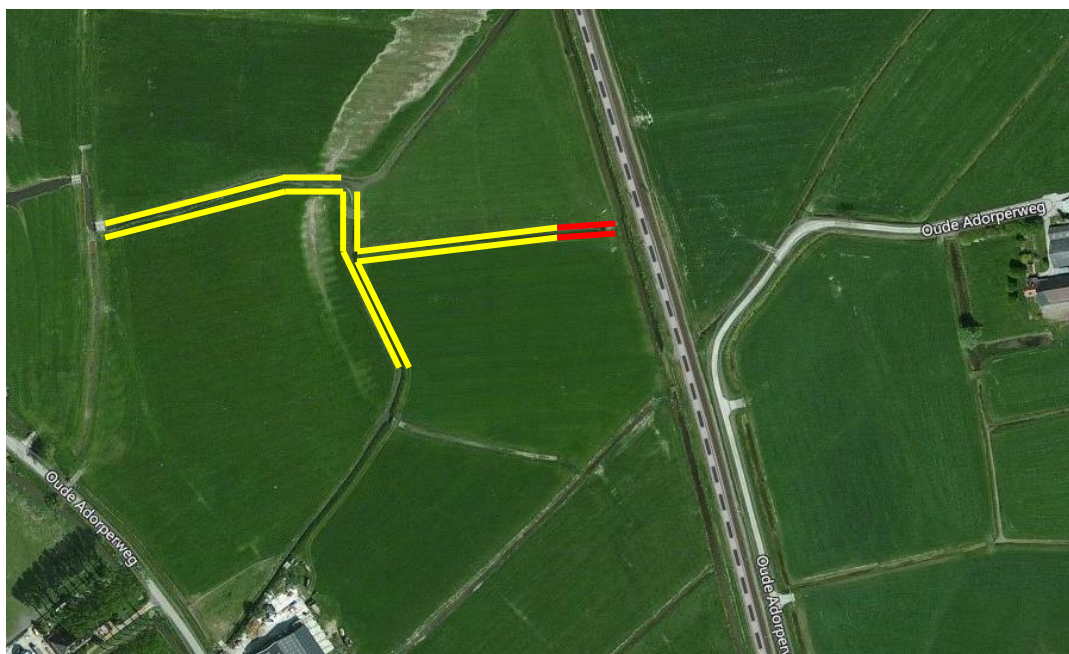
Tabel 2 Vangsten per soort. Eén individu kan vaker gevangen zijn en aantallen dus geen individuen betreft.

	Raai 1	Raai 2	Raai 3	Raai 4	Totaal
Bosmuis	16	4	12	7	39
Bosspitsmuis	4	12	7	2	17
Waterspitsmuis	0	1	0	0	1

4 | Effecten en vervolg

Bij het onderzoek is één Waterspitsmuis aangetroffen. Dit dier is aangetroffen in een sloot die haaks gepasseerd gaat worden door het fietspad (fig. 4). Daarvoor worden mogelijk ongeveer 10 meter van deze sloot gedempt. In de sloot die parallel loopt aan de spoorlijn zijn geen Waterspitsmuizen aangetroffen. Omdat de meeste vallen langs de sloot die parallel aan de spoorlijn loopt stonden, kan er vanuit worden gegaan dat de Waterspitsmuis daar geen leefgebied heeft. De sloot is bovendien met een duiker van de sloot gescheiden waarin de Waterspitsmuis is gevangen.

Van de sloot met Waterspitsmuis wordt hooguit 15 meter gedempt voor het fietspad. Dit deel van het leefgebied is van marginaal belang voor de Waterspitsmuis. Er blijft voldoende slootoever over dat dient als geschikt leefgebied. De actieradius van een Waterspitsmuis bedraagt tot 160m en een territorium omvat maximaal 250m slootoever (www.zoogdiervereniging.nl). In westelijke richting blijft er ruimschoots leefgebied over voor de Waterspitsmuis (fig. 5). Het verlies van 10 meter aan leefgebied is verwaarloosbaar klein in verhouding tot het totale areaal van het leefgebied en zal zodoende niet het functioneren van het leefgebied aantasten.

Figuur 5 Geschikt leefgebied voor Waterspitsmuis, weergegeven met gele lijnen. De rode lijnen markeren (ruim) welk leefgebied wordt verstoord of zal verdwijnen door de aanleg van het fietspad. De aangetroffen Waterspitsmuis werd gevangen op de grens tussen rood en geel.

Geadviseerd wordt om te werken conform een ecologisch werkprotocol. Door te werken volgens een ecologisch werkprotocol waarin is opgenomen hoe rekening dient te worden gehouden met de Waterspitsmuis wordt verstoring voorkomen. Daarmee is overtreding van de Flora- en faunawet (vanaf 2017 de Natuurwet) niet aan de orde. Een ontheffingsprocedure is daarmee niet nodig.